

SANT ESTEVE DE LANARS. Frontal de l'altar.

SANT ESTEVE DE LLANARS

El campanar, originàriament d'espadanya, amb dos ulls, fou convertit en una torre quadrada.

A l'interior de l'església, a la dreta del creuer i protegit per un vidre, es troba un valuós frontal d'altar romànic, un dels pocs que resten *in situ*. Es representa al centre el Crist en majestat dins una màndorla i rodejat pel tetramorf. Als quatre compartiments, hi ha escenes de la vida de sant Esteve.

Text: Joan Codina Bernaus.
Fotos: Lluís Fernández Lòpez

BIBLIOGRAFIA

Catalunya Romànica: vol. IV Garrotxa i vol. X Ripollès.
Guies de Catalunya Romànica: vol. 1, el Ripollès i vol. 6, la Garrotxa.
Wikipedia. Consulta setembre de 2024.

AARS

AMICS DE L'ART ROMÀNIC DE SABADELL

Núm. 229

29 de setembre de 2024

LA GARROTXA

BEGET

L'antic municipi de Beget està situat a l'extrem NO de la comarca de la Garrotxa, a una altitud de 526 m. Els inicis de la vila són del segle XII i després va anar creixent. L'any 1846 s'hi van agregar un grup de masies disperses de les antigues parròquies rurals de Rocabruna, Bestracà i Salarsa

BEGET. Imatge d'una part de la població amb l'església romànica al centre

i va ser el moment de màxima població del municipi, amb 1.309 habitants. A partir de l'any 1860 va anar davallant i finalment el 1969, el municipi fou agregat al de Camprodon (Ripollès). Actualment consta només de 35 habitants.

La vila de Beget està formada per tres sectors, separats per dues rieres, la de Beget i la del Trull, i connectats per dos ponts damunt d'aquestes rieres. El sector més antic és el que es bastí a redós de l'església de Sant Cristòfol. Pel pont de Beget, del segle XIV, s'accedeix al segon sector, dit "el comercial", on es troba l'antiga Torre del Relotge. Pel pont del Trull, que és modern, del 1940 -l'antic se'l va endur una riuada- s'accedeix al tercer sector, el més nou, construït als segles XVIII i XIX.

Les cases de Beget són amb murs de pedra, lligades amb morter de calç, generalment assentades sobre la roca. Les façanes, inicialment, eren arrebossades i pintades. Fins a finals del segle XVIII no van patir modificacions, però a partir de llavors, i fins a mitjans del XIX s'introduïren barbaca-

SANT CRISTÒFOL DE BEGET.

dos arcs en gradació amb llinda i timpà, sense cap mena de decoració. El més notable de la porta és la seva ferramenta que té un bonic passador amb un cap d'animal. A la façana de ponent, originàriament, s'alçava un campanar d'espadanya de dos ulls que fou convertit en un comunidor. Per culpa de la destrucció del temple l'any 1936, a l'interior no es conserva res de remarcable.

SANT ESTEVE DE LLANARS

El lloc de Llanars és documentat, per primera vegada, el 1027. En canvi, l'església no és citada fins l'any 1118, vol dir, doncs, que ja hi havia un primitiu temple abans d'aquesta data. L'actual va ser consagrada el 1168.

El temple consta d'una sola nau, coberta amb volta de canó apuntat, capçada per un absis semicircular. El mur nord, a causa del seu aparell, i a la manca d'ornamentació, segurament fou aprofitat de la primitiva església, en canvi, la resta té un aparell que és l'habitual del segle XII. A més, l'absis i el mur sud estan decorats, sota el ràfec, amb un fris de dents de serra i petites mènsules. En un moment indeterminat es van afegir dues capelles convertint-lo en una planta de creu llatina. Encara posteriorment s'hi afegí una sagristia.

Al mur de ponent s'obre el portal d'entrada. És molt similar al descrit per a Sant Cristòfol de Beget. La ferramenta de la porta és una bonica mostra de la típicament romànica, amb tires de ferro cargolades.

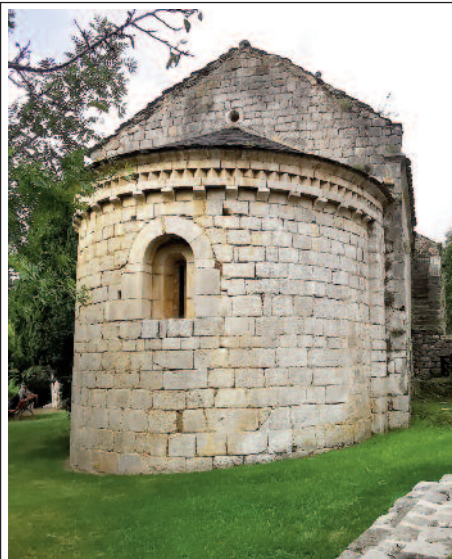
SANT ESTEVE DE LLANARS. Detall del portal d'entrada

LA GARROTXA

SANT FELIU DE ROCABRUNA

L'església de Rocabruna està situada a una altitud de 972 m, dins l'antic terme de l'enrunat castell de Rocabruna, que va ser construït al segle XI, amb pedra de color fosc. D'aquí prové el seu nom. L'església va seguir un procés molt semblant a la de Beget, ja que també va dependre del monestir de Sant Pere de Camprodon. Com a municipi, primer va passar a dependre del de Beget i després del de Camprodon.

El temple és del segle XII, consta d'una sola nau, coberta amb volta de canó apuntada, i capçada per un absis semicircular. La porta d'accés s'obre al mur sud, està formada per

SANT FELIU DE ROCABRUNA. A l'esquerra, l'absis. A la dreta el portal i part del campanar.

SANT CRISTÒFOL DE BEGET. Imatge d'alabastre policromat de la marededéu de la Salut, realitzada entre els segles XIV i XV i pica baptismal d'immersió romànica d'1,20 m de diàmetre.

nes, ràfecs de fusta i balconades. Les últimes construccions, del segle XIX, ja són amb balcons amb baranes de ferro i amb alguna façana decorada. Finalment, al segle XX, seguint la moda imperant, es van repicar tots els murs eliminant l'arrebossat de les façanes. El municipi va ser declarat conjunt historicoartístic l'any 1983.

ESGLÉSIA DE SANT CRISTÒFOL DE BEGET

La documentació existent és escassa i complicada. Els primers documents parlen només d'un alou. En el testament del comte de Besalú de l'any 979, consta que fa donació al monestir de Sant Pere de Camprodon d'un alou a la vall de Beget. El 1018, aquest monestir va comprar altres parts de l'alou i va edificar una primera església. L'acta de consagració de l'església de Sant Valentí de Salarsa, de l'any 1168, menciona l'església de Sant Cristòfol de Beget com a parroquial. Per tant, la construcció del temple actual, almenys parcialment, fou una mica anterior. Al llarg dels temps va rebre força donacions. Fou declarada Monument Nacional el 1931.

El temple consta d'una sola nau, coberta amb volta de canó apuntada i reforçada per dos arcs torals sostinguts per pilars. Està capçada per un presbiteri, flanquejat per dues capelles rectangulars laterals i un absis semicircular.

A l'exterior trobem contraforts, que es corresponen amb els pilars dels arcs torals de l'interior, i també n'hi ha als angles de la façana de ponent, on

a més hi ha un gran òcul, que és posterior. A l'exterior de l'absis, hi ha una finestra de doble esqueixada que té un doble ressalt, el més exterior és sostingut per dues columnes, a cada costat, amb capitells esculpits. Al damunt, sota el ràfec, hi ha un fris de dents de serra i arcuacions cegues d'estil llombard evolucionat.

La porta d'entrada està situada al mur sud. Consta d'una obertura rectangular coberta amb una llinda i un timpà. Està emmarcada per dues arquivoltes en gradació, sostingudes per dos parells de columnes. L'arquivolta interior està decorada amb espiral, mentre que a l'exterior té botons florals. Els fusts de les columnes tenen formes diverses i els seus capitells són esculpits amb motius vegetals i animals.

El campanar està adossat al mur sud. És una torre quadrada amb un sòcol alt i quatre pisos. En el sòcol no hi ha finestres, en canvi, sí que en tenen els quatre pisos, però són de formes i estils diversos. La decoració de les separacions dels pisos tampoc és uniforme. Aquestes diferències, juntament amb la de l'aparell, denoten que fins al segon correspon a l'església del segle XI, mentre que la resta és obra nova, del XII.

A l'interior el més destacable és la Majestat de Beget, una magnífica imatge romànica del segle XII, de fusta de noguera policromada, de 2 m d'alçada. Cal destacar la rica túnica i especialment el seu rostre. És una obra cabdal de l'escultura romànica, de les poques que es conserven *in situ*.

LA MAJESTAT DE BEGET

SANT CRISTÒFOL DE BEGET. Detall del portal.

La pica baptismal és romànica i gran. Mesura 120 cm de diàmetre i és decorada únicament amb dos cordons horitzontals. També hi ha una tosca pica rectangular per guardar l'oli de les llànties. És molt antiga, però sense datar.

D'època gòtica, del segle XV, hi ha un retaule d'alabastre amb escenes de la vida de Maria i de Jesús. El centre, el presideix una imatge, també d'alabastre, de la marededéu de la Salut, policromada.

El 1787, per iniciativa del rector de Beget, es van construir cinc altars amb retaules barrocs i es va refer el presbiteri i l'altar major, on es construí un gran retaule barroc. A la part superior hi ha sant Cristòfol, titular de l'església, i al centre es va col·locar una pintura sobre taula anterior -del 1682-, que queda tapada en part per la Majestat que és al davant.

A l'arc triomfal i a la nau, es veuen unes pintures, imitació de les romàniques, fetes, l'any 1890, pel famós pintor olotí Joaquim Vayreda Vila.